

Godište X., br. 1(19)/2011.

Krstionica kneza Višeslava

Župno dvorište u Kruševu –
Krstionica kneza Višeslava

Ovaj *Kamenjak* posvećen je *Krstionici kneza Višeslava*. Svima onima koji dođu pred *Krstionicu* želja nam je da, po tekstu ovog *Kamenjka*, o njoj što više saznaju.

Replika *Krstionice* je postavljena u župnom dvorištu, između glavnog pješačkog ulaznog dvokrakog stepeništa koje se spušta do u dvorište.

Krstionicu smo postavili na pripremljeno postolje 19. veljače 2011.

Nadam se da je svakome od nas, crkva i krstionica gdje smo kršteni sveto mjesto, svetište i izvorište gdje se rado vraćamo i crpimo duhovnu, vjerničku snagu i elan za našu svakodnevicu. Svima nama je *Krstionica kneza Višeslava* „sveta – kamenica“ u kojoj su naši davni pređi, primili sakrament krštenja. To je mjesto kojem se s ponosom vraćamo i prisjećamo svih Branimira, Krešimira, Višeslava, Zvonimira, Jelena, Katarina, Trpimira, Mislava, Tomislava i svih dragih kneževskih, plemićkih, kraljevskih predaka te slavnih drugih predaka našega naroda. Stavljajući ruku

na *Krstionicu kneza Višeslava*, sa svima njima se povezujemo i činimo živuće tkivo hrvatskoga naroda.

Krstionica kneza Višeslava

(Višeslavova krstionica)

Konstruktivne radove na uređenju dvokrakih stepenica izvodili smo 1994. Tada su završeni betonski radovi na stepenicama. Poslije smo oblagali stepenice kamenom. Radovi u kamenu nisu još do kraja izvedeni.

Uvod

Ideja da se u crkvenom dvorištu, na poziciji gdje je i postavljena, postavi replika krstionice kneza Višeslava zasnovana je 1990. god.

Izvođeci radove u dvorištu, kod dvokrakih

stepenica planirali smo „nešto“ između njih smjestiti. U skrivenim mislima, smještavali smo krstionicu. Skrivenim mislima

zbog toga, jer se nije ni znalo hoće li se ikada želja i ideja ostvariti. U javnosti smo govorili da će između dvokraki stepenica biti neki spomenik, vodoskok i slično.

O rečenim idejama razgovaralo se i raspravljalo s gosp.

Vladom i Ilijom Lasićem. Oni su u tijeku 1990. započeli raditi na projektnoj dokumentaciji župnog dvorišta.

I konačno, tko bi to mogao prije dvadeset godina reći i ustvrditi da će se početi ostvarivati ono što smo „sanjali“?

Radovi u crkvenom dvorištu

Crkveno dvorište se započelo uređivati početkom 1990. Rat je prekinuo radove na uređenju, a 1992. po završetku bitke u Kruševu, nastavljeni su radovi na uređenju dvorišta.

S početkom uređenja dvorišta, dali smo uraditi projekt crkvenog dvorišta. Projekt je završen svršetkom 1991., u projekt nismo stavili Višeslavovu krstionicu, njezino smještanje u dvorište nosili smo je u željama i mislima.

Crkveno dvorište mjesto povijesnih spomenika

U crkvenom dvorištu imamo vrijednu nekropolu stećaka. Potaknuti nekropolom, sinula nam je ideja da po dvorištu postavimo replike poznatijih hrvatskih povijesnih spomenika.

Ideju smo nosili u sebi, ponekad bi se o njoj tu i tamo rekla koja rečenica, ali bi ostali s mislima i idejama da će do realizacije nekada doći. I evo ideja, koja je bila u mislima od 1990., počela se 2011. s postavljanjem replike krstionice kneza Višeslava i ostvarivati.

Od ideje do realizacije

Zašto se nije išlo i prije u realizaciju rečene ideje? Odgovor je jednostavan. U župnom središtu u Kruševu izvodili su se mnogi radovi koji su bili prioritetnijeg značenja od konačne finalizacije dvorišta. Sad se dolazi do onih početnih zahvata koji bi vodili konačnom uređenju dvorišta. Iako, nisu svi konstruktivni zahvati u dvorištu završeni, ipak se dolazi do mogućnosti da se na ponekim dijelovima, kako u dvorištu tako i u župnim prostorijama, dolazi do završnih radova.

Prvo krstionica

Zašto smo započeli od krstionice kneza Višeslava? U krstionici smo nalazili sebe, svoju prošlost, svoje pretke. Ona je

sama po sebi simbol hrabre borbe za opstankom na ovim prostorima. Onako kako se hrvatski narod kroz povijest hrabro borio sačuvati svoju opstojnost na pradjedovskim ognjištima, isto tako za svoj opstanak i svoje svjedočenje „borila“ se i krstionica.

Smještaj krstionice u dvorištu

Krstionica je u crkveno dvorište postavljena 19. veljače 2011., između dvokrakog stepeništa koje se spušta s prometnice koja vodi od Doma prema groblju Sajmište.

Krstionica u raljama znanosti

Krstionica kneza Višeslava

Krstionicom kneza Višeslava nazvana je šesterostrana kamena krstionica (kamenica, posuda). Nazvana je Višeslavovom, po knezu Višeslavu koji se spominje u natpisu krstionice. Potječe iz

Oblaganje stepenica kamenom izvođeno je 1996.

Nina. Povijesno pripada ranom srednjem vijeku na prijelazu iz 8. u 9. stoljeće. Ona je najvrjedniji spomenik koji je Hrvatima katolicima živi svjedok početka i kraja krštavanja hrvatskog naroda.

Nepoznati majstor krstionicu je izradio vrlo uspješno u

točnim propozicijama od jednog komada mramornog kamena. Dimenzije su joj: visina 90 cm, a otvor 120 cm.

Prvotno je bila smještena u baptisterij (prostor za krštavanje) katedrale sv. Križa u Ninu.

Vrijeme nastanka

Točnije datiranje i podrijetlo krstionici još su uvijek predmet znanstvene rasprave. Po mjerodavnom prihvaćanju znanstvene logike ona je nastala na prijelazu iz 8. u 9. stoljeće.

Ukrasi na krstionici

Na prednjoj strani krstionice. Pri kraju svake stranice smješten je po jedan tordirani stupić sa stiliziranim kapitelom, koji pridržavaju gornju krunu kamenice, koja se sastoji od jednog reda plastičnih astragala i bordure na kojoj je uklesan natpis krstionice.

Višeslavov križ

Na sredini prednje stranice šesterostrane krstionice uklesan je procesionalni križ ispunjen hrvatskim tropletom, sa zavojnicama na kraju triju krakova. Križ se naziva Višeslavovim. Taj križ se često uzima kao simbol i znak u različitim obilježavanjima povijesnih događaja Crkve među Hrvatima i uopće u obilježavanjima domoljubnih i rodoljubnih povijesnih znamenitosti hrvatskoga naroda.

Natpis na krstionici

Tekst na Višeslavovoj krstionici glasi: HEC FONS NE(M)PE SVMIT INFIRMOS VT REDDAT ILLVMINATOS, HIC EXPIANT SCELERA SVA QU(O)D [DE PRIMO] SVMPSERVNT PARENTE, VT EFFICIENTVR CHR(ISTI)COLE SALVBRIER CONFITENDO TRINV(M) P(ER)HENNE(M). HOC IOH(ANNES) PR(ES)B(YTER) SVB TEMPORE VVISSASCLAVO DVCI OPVS BENE CO(M)PSIT DEVOTE IN HONORE VIDELICET S(AN)C(T)I IOH(ANN)IS BAPTISTE VT INTERCEDAT P(RO) EO CLIENTVLOQVE SVO.

Prevedeno na hrvatski napisano je: **»Ovaj izvor naime prima nemoćne da ih vrati prosvijetljene. Ovdje čiste svoja zlodjela što su ih primili od prvog roditelja da postanu kršćani, spasonosno ispovijedajući vječno Trojstvo. Ovo je djelo vješto uresio svećenik Ivan u vrijeme kneza Višeslava naime na čast svetog Ivana Krstitelja, da posreduje za nj i njegova štíćenika.«**

Više godina između stepenica stajala je iskopana rupa u kojoj je planiran bazen, a na njemu Višeslavova krstionica. Rupa je iskopana početkom 2004. Bazen je betoniran.

do Gvozda.

Danas smo zahvalni knezu Višeslavu što je u dogovoru sa svećenikom Ivanom organizirao izradu krstionice, koju su povjesničari nazvali po njemu „Višeslavova krstionica“.

Čemu je služila krstionica.

Krstionica je kameni spomenik iz prvih stoljeća kako su Hrvati došli na prostore sadašnje Domovine. Ona govori o njihovu

Višeslav

Višeslav (latin. *Wissisclaus*) je bio knez Primorske Hrvatske svršetkom 8. i početkom 9. stoljeća (oko 780. – 803.). Točne godine njegove vladavine nisu poznate. Povjesničari smatraju

da je to bilo od 780. do 803. godine. Isticao se u obrani Istre od franačke najezde.

Pojedini povjesničari znaju problematizirati da je Višeslav uopće bio knez pa tumače da je bio neki obični velikaš. Nema dvojbe, kamena krstionica jasno svjedoči da je on bio knez - DUCI. Njegova vlast se prostirala od mora pa

Pogled na dvokrake stepenice i na betonirani prostor između stepenica s betonskim postoljem za krstionicu.

krštavanju. O tome govori natpis koji se nalazi na njoj. Služila je krštavanju odraslih osoba i to uranjanjem.

Znanstvena rasprava o krstionici

Poslije pronalaska krstionice 1853. ona je pobudila mnoge znanstvenike na ispitivanje.

Dobro je da se znanstvenici natječu tko će više znanstveno doprinijeti u razjašnjavanju činjenica. Nije dobro da se bez znanstvenih dokaza unaprijed nešto nijeće ili potvrđuje. Dobro je da činjenice potvrđuju ili nijeću pretpostavke. Isto tako nije dobro da se ostane slijep kod očiglednih činjenica.

Krstionica kneza Višeslava bila je mnogim

znanstvenicima izazov. Znanstvena koplja na krstionici su lomili slijedeći znanstvenici:

- Ivan Kukuljević Sakcinski,
- Giuseppe Ferrari-Cupilli,
- Franjo Rački,
- Luka Jelić
- M. Suić i M. Perinić
- Mirko Šeper
- Ljubo Karaman
- Nada Klaić

- Janko Belošević,
- Mirjana Matijević - Sokol
- Nikola Jakšić

Mirjana Matijević – Sokol o krstionici

Početak radova na komadu kamene stijene iz koje su majstori Ante i Mate isklesavali krstionicu

Pišući tekst o krstionici kneza Višeslava, čitajući znanstvene zaključke, tvrdnje, mišljenja, poglede, tumačenja i stavove Mirjane Matijević – Sokol smatram istaknutijima. Duhom njezina istraživanja želja mi je prožeti cjelokupni ovaj tekst o krstionici

kneza Višeslavam

Mirjana Matijević – Sokol dobro se pozabavila proučavanjem krstionice. Svoje ispitivanje objavila je u članku pod naslovom „Krsni zdenac Hrvata“.

Govoreći o krstionici: ona je na temelju detaljne paleografsko-

epigrafske analize i usporedbe s hrvatskim ranosrednjovjekovnim spomenicima: iz Zadra, Bijaća, Rižinica, Muća i Uzdolja dokazala

da je riječ o spomeniku koji spada u hrvatsku epigrafsku baštinu. Krstionicu valja smjestiti u Nin gdje se nalazila najstarija hrvatska biskupija. Po njezinu mišljenju na takve zaključke upućuje natpis i cijela ornamentika na krstionici. Krstionica je izrađena po nalogu kneza Višeslava. Dao ju je izraditi svećenik Ivan, a posvećena je novokrštenoj hrvatskoj kneževskoj eliti.

Uvažavajući sva dotadašnja istraživanja M.M. Sokol naglašava, da je natpis na krstionici posvetnog karaktera s naglašenom zavjetnom komponentom, pisan u metričkoj formi, na latinskom jeziku. U natpisu je naglašeno da je krstionicu postavio svećenik Ivan za vrijeme kneza Višaslava na čast sv. Ivana Krstitelja.

Prijevoz krstionice s postoljem iz Ljubuškog u Kruševo.

M.M. Sokol govori o natpisu koji je složen u dvije cjeline. U prvom je dijelu kao subjekt istaknut krsni zdenac s kojega se šalje sažeta verbalna poruka sukladna mjestu na kojem se ona nalazi.

U drugom dijelu spominju se osobe koje imaju udjela u izradi (ukrašavanju) krstionice i one kojima je bila namijenjena. Povjesničarima su prvu pozornost pobudila imena

koja se u natpisu spominju: knez Višeslav (VVISSASCLAVO DVCI) i svećenik Ivan (IOHANNES PRESBYTER). Ona naglašava da je kneževo ime slavenskog podrijetla, a ime svećenika Ivana kršćansko.

Druga razina teksta, odnosno ona njegova temeljna poruka, izrazito je kršćanskog sadržaja... Pojava tekstova sa sličnim dogmatskim naznakama koje se pojavljuju u natpisu na krstionici karakteristični su za prvu polovinu 9. stoljeća, kada su procesi pokršćavanja među mnogim narodima Evrope završeni i svi su oni pod okriljem Karolinga ušli u zajednicu europskih naroda. Proučavajući natpis M.M. Sokol nedvosmisleno smještava izradu

krstionice na prijelaz iz 8. u 9. stoljeće, a time u isto vrijeme i vladanje kneza Višeslava.

M.M. Sokol naglašava da poslije polovice 9. stoljeća poruke naglašene u natpisu na krstionici nestaju s kamenih spomenika, jer za njima nema više potrebe. Tako je bilo i u Hrvatskoj, proces pokrštavanja Hrvata završava oko sredine 9. stoljeća.

Postavljanje kamenog postolja krstionice na armirano betonsku podlogu.

sve razvidnija, ali se ipak u vremenskim intervalima pojavljuju i radovi koji vraćaju problematiziranje nekih pitanja na početak, bilo više, bilo manje opravdano“.

Tumačenje natpisa na krstionici kneza Višeslava M.M. Sokol uokviriva slijedećim riječima: „... nekoliko me je razloga potaknulo da se i sama pozabavim krstionicom kneza Višeslava nakon što su se mnogi izuzetni znanstvenici, i hrvatski i europski, potrudili svu svoju stručnost i znanje primijeniti pri utvrđivanju njezine datacije, stilskog opredjeljenja i prostornog pozicioniranja. Spomenik koji je snagom svoje riječi, likovnim izrazom, oblikom i porukom postao simbolom i temeljem hrvatske kulturne i duhovne opstojnosti, zaslužuje da mu se iznova vraćamo ako možemo pridonijeti bilo kakvom novom spoznajom. Kako su neki aspekti spomenika, posebno što se tiče njegova podrijetla, nejasni, bilo je uspona i padova u građenju mozaične slike o njemu. Trudom i marom znanstvenika tajna krstionice kneza Višeslava razotkrivala se i postajala

Replike i kopije krstionice

Original krstionice kneza Višeslava nalazi se u *Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika* u Splitu, a njezine kopije većih ili manjih dimenzija, mogu se naći u mnogim hrvatskim domovima. U

Skidanje krstionice s kamiona i postavljanje na predviđenu poziciju.

originalnim dimenzijama, izrađene kopije u kamenu ili u drugim materijalima nalaze se u mnogim crkava, crkvenim dvorištima, državnim i drugim zgradama. Neke od kopija koriste se u crkvama za krstionice, a u drugim mjestima postavljene su zbog povijesnog i kulturnog značenja.

Proteklih godina u središtu lađe crkve Hrvatskih mučenika na Udbini, postavljena je kopija krstionice. Postavljanje kopije gospičko – senjski biskup Bogović popratio je riječima: "Ona je znak početaka naše državnosti i našega kršćanstva, te na neki način početak našeg kršćanskog rasta, vjernost krsnim obećanjima. Zato smo i tu krstionicu stavili u Crkvu hrvatskih mučenika, i to baš ispod kupole". Poznatija kopija (od sadra) nalazi se u Zagrebu u Gliptoteci.

Uz kopije izrađeno je i više replika krstionice. Poznato je da su replike postavljene u Ninu u *Muzeju ninskih starina*, u Kanadi u Norvalu i evo crkvenom dvorištu u Kruševu kod Mostara.

Izrada naše krstionice

Više godina smo tragali za kalupom za izradu kopije Višeslavove krstionice. Stupili smo u telefonske razgovore s upravom *Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika* u Splitu, potom s vodstvom Gliptoteke u Zagrebu i s gosp. Veselkom Milićevićem na Humcu. Razgovor smo počeli voditi 26. kolovoza 2008. i tada se поближе započelo s izradom kopije, a u konačnici replike krstionice.

Ante i Mate, izrada replike njihovo je uspješno majstorsko djelo.

U prvim koracima zbog različitih i visokih cijena mučili smo se u potražnji najprihvatljivijih ponuda. Konačno smo odlučili da izradu kopije prepustimo djelatnicima (gosp. Dražen Sokolić) Gliptoteke u Zagrebu. No oni su nas od 2008. sve do travnja 2010. zavaravali. Stalno su govorili da su počeli raditi, uradili jedan dio, te kako nemaju novca za drugi dio, i slično. Konačno smo 27. travnja 2010. odustali od bilo kakve suradnje sa Zagrebom.

Poslije otkaza suradnje s djelatnicima Gliptoteke pristupili smo 27. travnja u razgovore s Veselkom Milićevićem da on u svojoj kamenoklesarskoj radnji u Ljubuškom preuzme izradu replike. U

isto vrijeme dogovarali smo s Veselkom izradu dvije rozete na pročelju crkve, izradu kapitela za stupove u crkvi, izradu klupica za prozorske otvore na crkvi i izradu kamenog križa iznad glavnih vrata na pročelju crkve.

Prozorski otvori, klupice i križ su izrađene od kamena iz Crvenoga Grma, a rozete i krstionica od jednog dovezenog kamenog bloka s Brača.

Poslije postavljanja krstionice u prostor župnog dvorišta slijedilo je i uređenje samog prostora. Taj dio posla još nije do kraja završen.

S izradom krstionice u kamenoklesarskoj radnji „Gračine“ u Ljubuškom započelo se 1. rujna 2010. Sve radove na izradi replike predvodio je Ante Milićević, a veći dio pomoći pri izradi pružio mu je Mate Brkić. Početkom veljače 2011. dovršavali su se, u radnji u Ljubuškom, posljednji zahvati na uređenju krstionice. U isto vrijeme (7. veljače 2011.) u Kruševu se

započelo s pripremom i razmjeravanjem točne pozicije za krstionicu. Uz više varijanti, odlučili smo se za postojeće postolje i započeli s izradom armiranobetonskog postolja.

Postolje je trebalo izraditi prije prijevoza krstionice iz Ljubuškog do Kruševa. Svi su zahvati na postolju bili završeni i krstionica je prevezena u Kruševo 19. veljače 2011. i odmah je s kamiona dizalicom spuštena na postolje.

Veći dio zahvata na uređenju prostora oko krstionice izveden je do 23. ožujka 2011. Svi zahvati do kraja nisu završeni. Ostalo je još izvesti finiranje okolnog prostora, postavljanje natpisa, rasvjete i ostalih sitnih popratnih detalja koji slijede prije završnog čišćenja, pjeskarenje svega prostora oko krstionice.

Mukotrpní put krstionice

Krstionica je kroz povijest doživljavala istu mukotrpnú sudbinu koju je doživljavao i koju danas doživljava hrvatski narod.

Izgled krstionice u prostoru.

Po pisanim dokumentima (vizitacije) ona je postojala, nalazila se u baptisteriju ninske katedrale sv. Križa. No, sve do 1853. nije pobuđivala nikakvu posebnost osim što je činjenično u vizitacija spominjana, da je tu gdje se nalazila (baptisterij).

Bila je tiha, odslužila svoje vrijeme, i stajala u crkvi bez nekog značenja, mirno svjedočeći svoju prošlost.

Najednom 1746. (Anonium Filippi) je nestala iz katedrale u Ninu. Kaže se da je zgrada (građevina) srušena. Dakle nije srušena crkva, katedrala, baptisterij, nego za

rušitelja je srušena: zgrada, građevina. Kao da ta zgrada (katedrala sv. Križa u Ninu) nije ni bila bitna, srušena je. Ali, bitno je, i rušitelju je za oči zapelo ono što se u katedrali najvrjednije nalazilo - krstionica, koja je tada ukradena i odnesena u nepoznatom pravcu.

Sve do njezina pronalaska 1853. za nju nije nitko ni znao osim onih nekoliko vizitatorskih listića, koji su nijemo šutjeli i nikome nisu ni riječi govorili o krstionici iz ninske katedrale. *Anonium Filippi*, vrijedni spis njezina postojanja znao je za nju. Ali

je i on ponajprije o njoj šutio i onda i sam netragom nestao. Danas se za njega ne zna.

Krstionica je pronađena 1853. u Veneciji. u kapucinskom samostanu Presvetog Otkupitelja na otoku Giudeccha, a odatle je prenesena u muzej Correr. Mirno odmarajući u sobama muzeja, čekala je povratak onima kojima je i pripadala

Početakom četrdesetih godina prošlog stoljeća, hrvatske vlasti su tražile načina kako bi krstionicu vratili u domovinu. U zamjenu s nekim drugim spomenikom talijanske vlasti su je 1941. predale hrvatskim vlastima Nezavisne Države Hrvatske. Dopremljena je u Zagreb i smještena u palaču HAZU.

Pronalaskom, a poglavito povratkom u Hrvatsku, počele su nove „muke krstionice“. Znanstvenici različitih ideja, pogleda, svjetonazora i političkih naputaka počeli su izlagati svoje dokaze kako bi svoju ideju, ili naputak opravdali i potvrdili.

Jedni, drugi i treći... i oni zadnji su počeli tumačiti i tvrditi da je krstionica:

- Jedni su je
  - o Iskopali iz povijesnog zaborava
- Drugi su pomislili
  - o pa i rekli bilo bi bolje da se za nju nikada i nije doznalo
- Jedni su rekli
  - o Krstionica je prvorazredni spomenik iz prvih stoljeća hrvatske povijesti.
- Drugi su dodali:
  - o da uopće nije hrvatskog podrijetla
  - o da je srpskog podrijetla
  - o da je talijanskog podrijetla
- Treći su ustvrdili i dodali:
  - o da je izričito talijanskog podrijetla
- Jedni su rekli:
  - o da je spomenik koji svjedoči o krštavanju Hrvata
- Za druge je
  - o spomenik koji svjedoči o krštavanju Srba
- Jedni su rekli:

- da je u njezinoj izradi i natpisu primjetan utjecaj tadašnje hrvatske umjetnosti
- Drugi su dodali:
  - da na krstionici nema nikakva hrvatskog umjetničkog utjecaja
  - da je na njoj izražen bizantinski utjecaj
  - da je u njezinoj izradi i natpisu primjetan franački utjecaj
- Jedni su rekli:
  - da je krstionica jedan od prvih spomenika na kojem se spominje hrvatski vladar, knez Višeslav (VVISSASCLAVO DUCI)
- Drugi su rekli:
  - da se spominjanje kneza Višeslava ne odnosi na hrvatskog nego na srpskog kneza
- Jedni su rekli
  - da je knez Višeslav knez Primorske Hrvatske
- Drugi su dodali
  - da je knez Višeslav knez Paganije, Zahumlja i Travunje
- Jedni su rekli
  - Da krstionica potječe iz prijelaza iz 8. u 9. stoljeće (SUB TEMPORE VVISSASCLAVO DUCI),
- Drugi su dodali:
  - da potječe iz 11. stoljeća
- Treći su teoriju o potjecanju krstionice iz 11. stoljeća nazvali „površna i neutemeljena analiza“.
- Jedni su rekli:
  - da je prvotno krstionica bila smještena u ninskoj katedrali sv. Križa.
- Drugi su dodali:
  - da se ona nikada nije nalazila u Ninu.
- Jedni su rekli:
  - da je svećenik Ivan koji se na krstionici spominje onaj isti Ivan koji se spominje u korespondenciji između kneza Branimira i pape Ivana VIII.
- Drugi su tumačili:

- da je krstionica prvobitno rađena za venecijanski kraj, a svećenik Ivan s krstionice vidi se u osobi Ivana iz Mletaka.
- Jedni su rekli
  - da je Višeslav prvi kršteni hrvatski knez
- Drugi su ustvrdili
  - da je još prije njega kršten knez Branimir
- Jedni su rekli
  - krstionicu kneza Višeslava treba brisati iz kataloga hrvatske, pa i bilo koje druge arheologije
- Drugi su ovakve tvrdnje nazvali
  - „brzinske metode“

Poslije Drugog svjetskog rata bile su popularne teorije o negiranju krstionice kneza Višeslav kao hrvatske i ninske. Negirajući te teorije Mirjana Matijević – Sokolić kaže: „Nije nemoguće da su njihovi zaključci, koji nisu u duhu i stilu znanstvenog pristupa i ugleda, bili »inspirirani« s nekog drugog mjesta. Jer ne treba zaboraviti da je riječ o poslijeratnom razdoblju, odnosno o kasnim pedesetim i ranim šezdesetim godinama 20. stoljeća, kao i da je spomenik u Hrvatsku

Istaknuto s krstionice: Višeslavov križ i dio natpisa s krstionice.

došao u vrijeme NDH, što ga je samo po sebi stigmatiziralo“.

Ni danas se nisu

smirile rasprave i različita smišljana, znanstveno dobronamjerna i ona znanstveno ciljana tumačenja o povijesti, izradi, smještaju i pronalaženju krstionice.

Zaključak

Gledajući hrvatske povijesne spomenike i razmišljajući o hrvatskom narodu može se reći, ono što su kroz povijest nijekali hrvatskom narodu, nijekalo se i hrvatskim povijesnim spomenicima.

Dobronamjerni znanstvenici polomili su i „ruke i noge“ kopajući i tragajući za potvrdom „za“, a oni drugi najčešće dobro plaćeni jednostavno su donosili zaključak „znanstvenog“ istraživanja za zaključkom „protiv“. Po tome bi slijedilo dugovjeko i uporno dokazivanje kako nisu u pravu oni koji su „protiv“.

Na žalost, mnogim *učenim* znanstvenicima možda bi više odgovaralo da se krstionica nikada i nije pronašla.

Višeslavov križ